

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นคดีพิเศษ

สำนักคดีการเงินการธนาคาร กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นความผิดที่อยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ การกระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ จึงเป็นคดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน โดยคดีลักษณะดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักคดีการเงินการธนาคาร ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่มีลักษณะของการกระทำความผิดเป็นคดีพิเศษ ได้แก่

(๑) ความผิดในการแสดงข้อความเท็จหรือปกปิดข้อความจริงในสาระสำคัญในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวน

(๒) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสำนักงานตัวแทนในการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ และการใช้ชื่อในธุรกิจว่า “บริษัทหลักทรัพย์” “ตลาดหลักทรัพย์” หรือ “ตลาดหุ้น”

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ โดยไม่ได้รับอนุญาต

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ได้แก่

๔.๑ การบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จหรือทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริง

๔.๒ การแพร่ข่าวว่าหลักทรัพย์จะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง

๔.๓ การแพร่ข่าวอันเป็นเท็จให้เลื่องลือ

๔.๔ การใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น

๔.๕ การซื้อขายหลักทรัพย์โดยอำพรางเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลทั่วไป (การปั่นหุ้น)

(๕) ความผิดกรณีบุคคลใดๆ บิดเบือนข้อเท็จจริงหรือใช้ข้อมูลเท็จในการวิเคราะห์ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือราคาหลักทรัพย์ ที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่นิติบุคคล หรือมีผลกระทบต่อราคาซื้อขายหลักทรัพย์นั้น

(๖) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฉ้อโกงประชาชน

(๗) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กระทำความผิดหน้าที่โดยทุจริตจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของนิติบุคคล

(๘) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ยกยอกทรัพย์สินโดยทุจริต

(๙) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ทำให้ทรัพย์สินของนิติบุคคลเสียหาย

(๑๐) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กระทำการเพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้

(๑๑) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กระทำการหรือไม่กระทำการโดยทุจริต

(๑๒) ความผิดกรณีผู้บริหารนิติบุคคลตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กระทำหรือยินยอมให้กระทำความผิดเกี่ยวกับบัญชีและเอกสาร

ความผิดตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่สำคัญและเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ คือ “การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์” ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง โดยกฎหมายกำหนดความผิดในลักษณะดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๓๘ - ๒๔๔ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยสามารถจำแนกลักษณะการกระทำอันไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ได้ ๓ ลักษณะดังนี้

(๑) การแพร่ข่าวที่จะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ ตามมาตรา ๒๓๘ - ๒๔๐ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕ สามารถจำแนกได้ ๓ ประเภท ได้แก่

มาตรา ๒๓๘ เป็นเรื่องการบอกกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ หมายถึงการบอกกล่าวข้อความที่ไม่มีมูลความจริงให้เป็นที่ทราบแก่ผู้อื่น และเป็นการบอกกล่าวข้อความใดโดยเจตนาพิเศษให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์

มาตรา ๒๓๙ เป็นเรื่องการแพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง แต่การกระทำจะไม่เป็นความผิดก็ต่อเมื่อเป็นการแพร่ข่าวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์แล้ว

มาตรา ๒๔๐ เป็นการแพร่ข่าวอันเป็นความเท็จให้เลื่องลือจนอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดจะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลง การแพร่ข่าวในมาตรานี้จะต้องเป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริงและแพร่หลายจนเป็นที่เลื่องลือในหมู่ผู้ลงทุนทั่วไป ซึ่งข่าวอันเป็นเท็จนั้นจะเป็นข่าวเรื่องใดๆ ก็ได้

ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๘ และ ๒๓๙ จะต้องเป็นบริษัทหลักทรัพย์ , ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์ , ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ และผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์ รวมทั้งสิ้น ๔ ประเภท ส่วนกรณีความผิดตามมาตรา ๒๔๐ นั้นผู้กระทำอาจเป็นบุคคลใดๆ ก็ได้ ซึ่งนักลงทุนทั่วไปต้องตระหนักในการกระทำในส่วนนี้

ตัวอย่าง บริษัท ก เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และเป็นบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ ได้ว่าจ้างบริษัท ข ทำการประเมินมูลค่าองค์กรของบริษัท ก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจที่แท้จริงขององค์กร และบริษัท ก ได้นำข้อมูลดังกล่าวเผยแพร่ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต จากสาระสำคัญของข่าวที่ออกเผยแพร่ทำให้บุคคลอื่นๆ เข้าใจว่าราคาหลักทรัพย์ของบริษัท ก จะมีราคาสูงขึ้นเนื่องจากการประเมินมูลค่าองค์กรว่ามีศักยภาพสูง มีราคาหุ้นที่เหมาะสม โดยบริษัท ก ไม่ได้ทำการแจ้งข่าวดังกล่าวต่อตลาดหลักทรัพย์ และขณะนั้นไม่มีข่าวสารหรือสารสนเทศอื่นใดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักทรัพย์บริษัท ก การแพร่ข่าวดังกล่าวจึงเป็นผลทำให้ราคาหลักทรัพย์ปรับตัวสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมีผลทำให้นักลงทุนเข้ามาทำ

การซื้อขายหลักทรัพย์บริษัท ก เป็นจำนวนมาก การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตรา ๒๓๙ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕

ตัวอย่าง นาย ค ได้ทำการเผยแพร่ข้อมูลว่าจะมีบริษัทต่างชาตินำเงินมาลงทุนร่วมกับบริษัท A ซึ่งเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งไม่เป็นความจริง อันอาจจะมีผลทำให้หุ้นของบริษัท A มีราคาสูงขึ้น เพื่อให้ นักลงทุนสนใจซื้อขายเพิ่มขึ้น การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตรา ๒๔๐ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕

(๒) การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน ตามมาตรา ๒๔๑ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๒๔๑ เป็นการห้ามการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น ในประการแรก “บุคคลภายใน” ได้แก่

๑. กรรมการ ผู้จัดการ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานหรือผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือมีหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

๒. ผู้ถือหลักทรัพย์ของบริษัทดังกล่าวที่ถือหลักทรัพย์เกินร้อยละ ๕ ของทุนจดทะเบียน โดยให้นับรวมถึงหลักทรัพย์ของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

๓. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานของตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ที่อยู่ในตำแหน่งหรือฐานะที่จะล่วงรู้ข้อมูลภายใน

๔. ผู้ใดซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์และหรือการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์

๕. บุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในตำแหน่งหรือฐานะที่จะทำให้ล่วงรู้ข้อมูลภายใน

ส่วน “ข้อมูลภายใน” หมายถึง ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อประชาชน และบุคคลภายในดังกล่าวได้ล่วงรู้มาและอาศัยประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวนั้น

“การกระทำที่ต้องห้าม” ได้แก่

๑. การซื้อหรือการขาย การเสนอซื้อหรือเสนอขาย หรือการชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขายหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม และไม่ว่าจะกระทำเพื่อตนเองหรือผู้อื่น ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบต่อบุคคลภายนอกโดยใช้ข้อมูลภายในที่ตนได้ล่วงรู้มา หรือ

๒. การนำข้อมูลภายในออกเปิดเผยเพื่อให้ผู้อื่นกระทำการที่ต้องห้ามดังกล่าวโดยได้รับประโยชน์ตอบแทน

การกระทำในลักษณะนี้เป็นกรณีที่บุคคลใดแสวงหาประโยชน์จากการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โดยอาศัยข้อมูลภายในที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อประชาชน ซึ่งเมื่อเปิดเผยแล้วราคาหลักทรัพย์จะเปลี่ยนไปในสาระสำคัญ กฎหมายจึงกำหนดเป็นความผิดเนื่องจากการเอาเปรียบผู้ลงทุนอื่นๆ

ตัวอย่าง นาย A เป็นที่ปรึกษาการตลาดของบริษัท B ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ เจ้าหน้าที่ของนาย A ในฐานะที่ปรึกษาการตลาด จะทราบข้อมูลปริมาณงานที่บริษัทได้รับเนื่องจาก นาย A มีหน้าที่เป็นผู้ติดต่อหาลูกค้าทั้งลูกค้าในประเทศและลูกค้าต่างประเทศ ในปีหนึ่งบริษัท B มีผล

ประกอบการขาดทุนเนื่องจากมีงานลดลง อันจะส่งผลต่อการเงินที่จะต้องเปิดเผยต่อประชาชน ซึ่งเป็นที่แน่ชัดว่าราคาหุ้นย่อมตกลง นาย A ในฐานะที่ตนเป็นที่ปรึกษาการตลาดของบริษัท B จึงได้ทำการขายหุ้นบริษัท B ซึ่งตนถืออยู่ก่อนที่การเงินของบริษัท B จะเปิดเผยต่อประชาชน ในขณะนั้นราคาหุ้นอยู่ที่ ๒.๒๐ บาท หลังจากเปิดเผยการเงินแล้ว หุ้นบริษัท B ตกลงมาเหลือ ๑.๕๐ บาท เช่นนี้ นาย A ถือเป็นผู้เสียหาย และได้อาศัยข้อมูลภายในที่ตนได้ล่วงรู้มาแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบ เข้าข่ายเป็นความผิดฐานซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน ตามมาตรา ๒๔๑ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕

(๓) การสร้างราคาหลักทรัพย์ หรือการปั่นหุ้น ตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕ การกระทำที่เป็นการสร้างราคาหลักทรัพย์ได้แก่

๑. การซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยรู้เห็น หรือตกลงกับบุคคลอื่นอันเป็นการอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่าขณะใดขณะหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหลักทรัพย์นั้นได้มีการซื้อหรือขายกันมาก หรือราคาหลักทรัพย์นั้นได้เปลี่ยนแปลงไป หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาดโดยรวมถึงการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดผู้รับประโยชน์จากการซื้อและขายหลักทรัพย์ยังเป็นบุคคลเดียวกัน หรือการซื้อหรือขายหลักทรัพย์แบบจับคู่ ถือเป็นการซื้อหรือขายหลักทรัพย์อันเป็นการอำพรางที่ทำให้สภาพตลาดผิดไปจากปกติ ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานในเบื้องต้นของการสร้างราคาหลักทรัพย์

๒. การซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยตนเองหรือร่วมกับผู้อื่นในลักษณะต่อเนื่องกัน เพื่อชักจูงให้บุคคลทั่วไปทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้น อันเป็นผลทำให้การซื้อหรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด

สาระสำคัญของความผิดฐานสร้างราคาหลักทรัพย์นี้ กฎหมายถือเอา “ผลของการกระทำ” เป็นสาระสำคัญ กล่าวคือ

(๑) ทำให้มีการรักษาระดับ ทำให้สูงขึ้นหรือลดลง หรือทำให้เกิดความผันผวนของราคาหลักทรัพย์

(๒) ทำให้เกิดราคาที่ไม่แท้จริงหรือทำให้เป็นการรักษาระดับราคาที่ไม่แท้จริงของหลักทรัพย์

(๓) ทำให้เกิดภาพลวงหรือภาพที่อาจทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดเกี่ยวกับสภาพการซื้อขายอย่างหนาแน่นหรือเกี่ยวกับสภาพตลาดหรือราคาซื้อขายกันของหลักทรัพย์

(๔) การบิดเบือนสภาพตลาดของหลักทรัพย์

(๕) การทำให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์มากหรือราคาของหลักทรัพย์ได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด

สาระสำคัญของความผิดมาตรานี้คือ ผู้กระทำจะเป็นบุคคลใดๆ ก็ได้

ตัวอย่าง นาง ก ได้ขอยืมใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ของนาง ข และนาง ค ที่เปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์แห่งหนึ่ง โดยการชำระค่าซื้อและขายหลักทรัพย์ใช้วิธีหักโอนผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งนาง ก เป็นเจ้าของเงินที่ใช้ในการซื้อขาย นาง ก ได้ขอให้เจ้าหน้าที่การตลาดที่ดูแลบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งสองทำการซื้อหรือขายหุ้น A โดยเป็นการสลับกันซื้อขายเป็นคู่ๆ ระหว่างบัญชีทั้งสอง ในลักษณะผลัดดันราคาและแตกคำสั่งซื้อขาย ทำให้เห็นว่าหุ้น A มีความน่าสนใจเพื่อชักจูงนักลงทุนทั่วไปให้เข้ามาซื้อขาย เมื่อราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้น ก็ขาย

ออกทำกำไร โดยในช่วงดังกล่าวไม่ปรากฏสารสนเทศในเชิงบวกรองรับการเปลี่ยนแปลงของหุ้น A แต่อย่างใด หลังจากนั้นราคาหุ้น A ก็ปรับสู่ภาวะตามปกติของกลไกตลาด เมื่อมีการส่งคำสั่งซื้อหรือขายหุ้น A แล้วก็จะแจ้งให้นาง ข และนาง ค ทราบ โดยขอให้บุคคลทั้งสองตอบรับยืนยันการซื้อขาย เมื่อได้เงินจากการซื้อขาย นาง ก ได้นำใบถอนเงินและใบมอบอำนาจที่ขอให้นาง ข และนาง ค ลงนามไว้ล่วงหน้า ไปเบิกถอนเงินออกจากบัญชีธนาคารพาณิชย์ ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการซื้อหรือขายหลักทรัพย์อันเป็นการอำพรางที่ทำให้สภาพตลาดผิดไปจากปกติ เข้าข่ายเป็นความผิดฐานสร้างราคาหลักทรัพย์หรือปั่นหุ้น ส่วนเจ้าหน้าที่การตลาดที่เป็นผู้ส่งคำสั่งซื้อขาย หากพิสูจน์ได้ว่ารู้ถึงเจตนาของนาง ก ก็อาจเข้าข่ายเป็นผู้ช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนในการกระทำของนาง ก ด้วย

สำหรับบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการกระทำความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ปรากฏตามมาตรา ๒๙๖ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับเป็นเงินไม่เกิน ๒ เท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้นๆ ได้รับไว้หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดเกี่ยวกับการกระทำความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายหลักทรัพย์ ยังเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งผู้กระทำอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายดังกล่าวด้วย